

СЕМЕНЕЦЬ

Аліна Олександрівна
55557777alina@gmail.com

к.е.н., доцент, Харківський
інститут фінансів Київського
національного торговельно-
економічного університету

РУБАН

Ліна Олегівна
lina.ruban@ukr.net

к.е.н., доцент, Харківський інститут
фінансів Київського національного
торговельно-економічного університету

ХІЛЬСЬКИЙ

Євген Юрійович

студент, Харківський інститут
фінансів Київського національного
торговельно-економічного
університету

УДК 657.6

**ДЕЯКІ НАПРЯМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ
ПІДПРИЄМСТВА**

**SOME DIRECTIONS OF THE ORGANIZATION OF INTERNAL AUDIT OF PRODUCTIVE RESERVES
OF THE ENTERPRISE**

SEMENETS Alina Oleksandrivna – PhD in Economics, Associate Professor, Kharkiv Institute of Finances of KNTEU

RUBAN Lina Olehivna – PhD in Economics, Associate Professor, Kharkiv Institute of Finances of KNTEU

KHILSKYI Yevhen Yuriiovych – student, Kharkiv Institute of Finances of KNTEU

Стаття присвячена дослідженню послідовності внутрішнього аудиту виробничих запасів підприємства. Уточнено сутність мети та перелік об'єктів внутрішнього аудиту виробничих запасів. У роботі запропоновані етапи внутрішнього аудиту виробничих запасів та їх послідовність. Узагальнено та систематизовано методичні та організаційні напрямки аудиту виробничих запасів. Запропоновано загальний план внутрішнього аудиту руху виробничих запасів підприємства. Намічено основні напрямки досліджень стосовно внутрішнього аудиту виробничих запасів підприємства. У статті звернуто увагу на необхідність виявлення резервів ефективного використання виробничих запасів.

* * *

Статья посвящена исследованию последовательности внутреннего аудита производственных запасов предприятия. Уточнена сущность цели и перечень объектов внутреннего аудита производственных запасов. В работе предложены этапы внутреннего аудита производственных запасов и их последовательность. Обобщены и систематизированы методические и организационные направления аудита производственных запасов. Предложен общий план внутреннего аудита движения производственных запасов предприятия. Намечены основные направления исследований по внутреннему аудиту производственных запасов предприятия. В статье обращено внимание на необходимость выявления резервов эффективного использования производственных запасов.

* * *

Introduction. Ensuring the effectiveness of the operation of the structure of the enterprise and protecting the interests of owners is the main task of internal audit. The economic literature proposes a different sequence of internal audit of inventories with the corresponding methodology. Regardless of the influence of scientists, changes in the normative base and tax laws require a further study of the organization and methods of internal audit of inventories.

The **purpose** of the work is to analyze the consistency of the audit of inventories, methods, directions, internal audit procedures, and the development of proposals for improving the content of works performed at the proposed stages.

Results. The article is devoted to the study of the sequence of internal audit of inventories of the enterprise. The essence of the purpose and the list of objects of internal audit of inventories are specified. The work proposed the stages of internal audit of inventories and their sequence. Summarized and systematic methodological and organizational areas of the audit of inventories. A general plan for the internal audit of the inventories of the enterprise has been proposed. Outlined the main directions of research on internal audit of inventories of the enterprise. The article draws attention to the need to identify reserves of effective use of inventories.

Conclusion. The recommended organizational model of the internal audit of inventories is aimed at expressing an opinion on the reliability and completeness of the information on inventories in the enterprise's reporting. Using the proposed sequence of organization of internal audit of inventories, from our point of view, will improve its quality and reduce the complexity of its planning and conduct. During the work on the main stage, it is proposed to distinguish the areas of internal audit. As a result of the audit of the effectiveness of the use of inventories, reserves are set to improve the efficiency and profitability of the enterprise. From the presented results and definitions, the prospects of further research into the problem of formalizing the system of inventory indicators are naturally determined, which are to be seen in the direction of determining their effectiveness on each internal audit entity.

Ключові слова: внутрішній аудит, етапи аудиту, виробничі запаси, підприємство

Ключевые слова: внутренний аудит, этапы аудита, производственные запасы, предприятие

Keywords: internal audit, audit stages, inventories, enterprise

ВСТУП

Служба внутрішнього аудиту – служба організації, що здійснює діяльність із забезпечення впевненості та консультативну діяльність, метою якої є оцінка і підвищення дієвості процесів корпоративного управління організацією, управління ризиками, а також процесів внутрішнього контролю [5].

Забезпечення ефективності функціонування структури підприємства і захист інтересів власників є головним завданням внутрішнього аудиту. Внутрішній аудит, за визначенням міжнародного Інституту внутрішніх аудиторів – діяльність, пов'язана з підвищенням вартості і вдосконалення діяльності підприємства. Використання систематизованого і послідовного підходу до оцінки і підвищення ефективності процесів управління ризиками у вигляді внутрішнього аудиту, дозволить підприємству досягти поставлених цілей.

В економічній літературі пропонується різна послідовність внутрішнього аудиту виробничих запасів із відповідною методологією. Питання організаційно-методичного забезпечення внутрішнього аудиту виробничих запасів досліджували такі науковці: Ф.Ф. Бутинець, Л.П. Кулаковська, Ю.В. Піча, В.Я. Савченко, В.П. Суйц, Б.Ф. Усач, А.Д. Шеремет [1 – 5] та інші.

Проте, незважаючи на вагомий напрацювання вчених, зміни в нормативній базі і податковому законодавстві вимагають подальшого вивчення організації і методики внутрішнього аудиту виробничих запасів.

МЕТА РОБОТИ полягає в аналізі послідовності

аудиту виробничих запасів, методів, напрямів, процедур внутрішнього аудиту та розробці пропозицій стосовно удосконалення змісту робіт, які виконуються на запропонованих етапах.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічною та інформаційною основою роботи є матеріали періодичних видань, наукові праці, нормативно-правові акти.

Під час проведення дослідження використано методи структурно-логічного аналізу, порівняння та узагальнення окремих вимог українського законодавства стосовно бухгалтерського обліку, внутрішнього аудиту виробничих запасів.

РЕЗУЛЬТАТИ

Потреба у внутрішньому аудиті найчастіше виникає у великих підприємств. Проведення внутрішнього аудиту дозволить отримати інформацію про цю діяльність і підтвердить достовірність звітів менеджерів.

У зв'язку з цим з метою усунення можливих ризиків, на наш погляд, необхідно проведення внутрішнього аудиту руху виробничих запасів та інших активів для підприємства будь-якої галузі.

Узагальнюючи дослідження науковців стосовно аудиту виробничих запасів підприємства [1, 2, 3, 4], можна виділити основні етапи і представити весь процес організації внутрішнього аудиту виробничих запасів підприємства у вигляді організаційної моделі (рис. 1).

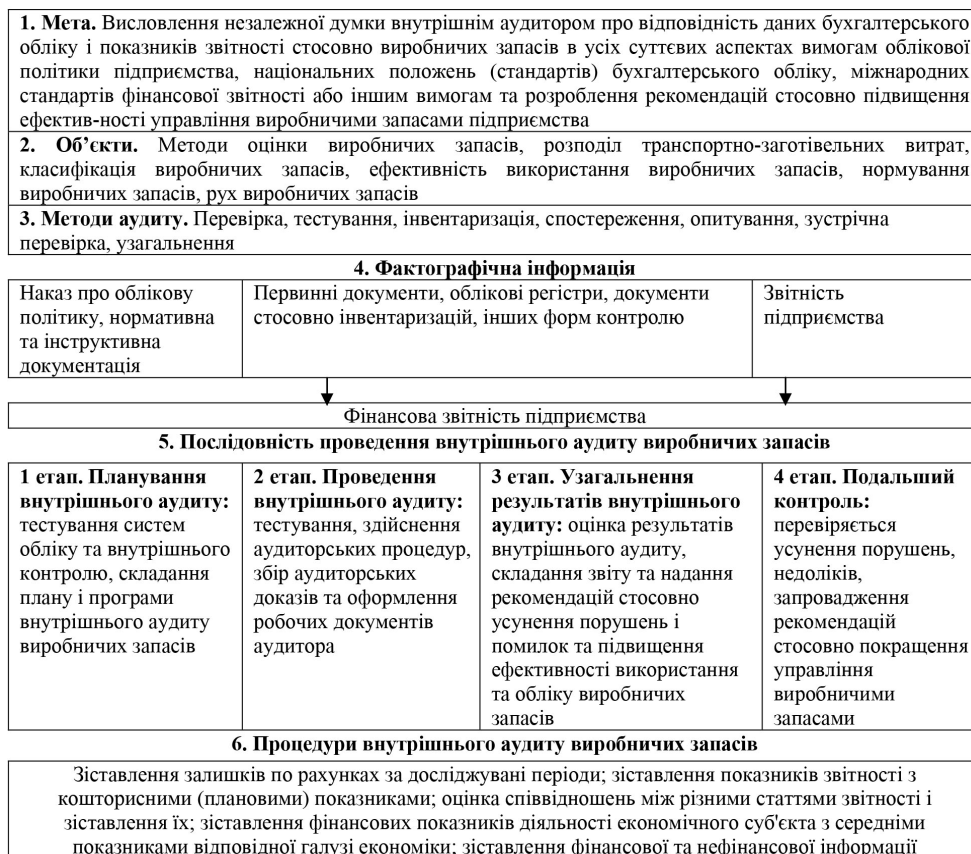

Рис. 1. Організаційна модель внутрішнього аудиту виробничих запасів підприємства

На початковому етапі даної системи необхідно обов'язки внутрішнього аудитора руху виробничих запасів покласти на досвідченого співробітника відділу бухгалтерії.

Потім на підготовчому етапі оцінки системи внутрішнього контролю рекомендується виконувати наступні процедури:

- 1) аналіз і оцінка застосовності обраної облікової політики підприємства і правильності її застосування. Тестування систем бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю;
- 2) перевірка відповідності початкових залишків аналітичного і синтетичного обліку та звітності підприємства;
- 3) на підставі особливостей діяльності підприємства виявляють пріоритетні напрямки аудиту.

Проведення внутрішньої аудиторської перевірки руху виробничих запасів буде включати в себе наступні напрямки перевірки:

- перевірка операцій з надходження виробничих запасів;
- перевірка аналітичного обліку руху виробничих запасів на складах підприємства;
- перевірка обліку використання виробничих запасів, списання нестач, втрат і розкрадань;
- перевірка зведеного обліку виробничих запасів;
- проведення аналізу використання виробничих запасів.

Загальний план внутрішнього аудиту виробничих запасів та його зміст представлено у табл. 1.

Таблиця 1

Загальний план внутрішнього аудиту руху виробничих запасів підприємства

№ з/п	Заплановані види робіт	Термін виконання	Виконавець
1	Оцінка систем бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю виробничих запасів		
2	Інвентаризація виробничих запасів		
3	Аудит операцій з надходження виробничих запасів		
4	Аудит правильності оцінки використання виробничих запасів		
5	Аудит аналітичного обліку руху виробничих запасів на складах підприємства		
6	Аудит обліку використання виробничих запасів, списання нестач, втрат і розкрадань		
7	Аудит зведеного обліку виробничих запасів і відображення в звітності підприємства		
8	Проведення аналізу руху та ефективності використання виробничих запасів		
9	Узагальнення результатів внутрішнього аудиту		
10	Надання рекомендацій за результатами внутрішнього аудиту		

Наступним етапом запропонованої системи є складання і документальне оформлення програми аудиту, що визначає характер, тимчасові рамки і обсяг запланованих аналітичних процедур, необхідних для здійснення загального плану внутрішнього аудиту руху виробничих запасів. Дана програма слугуватиме для аудитора набором інструкцій і засобом контролю і перевірки належного виконання роботи.

Для обґрунтованого вираження своєї думки і правильності розрахунків за податковими платежами аудитор самостійно приймає рішення про кількість інформації, необхідної для аудиторських оцінок. Це є наступним елементом запропонованої системи.

На етапі проведення внутрішнього аудиту виробничих запасів аудитор здійснює процедури для збору достатніх та належних аудиторських доказів для висловлення думки, документування аудиторських доказів.

У випадку, якщо аудитором не встановлені порушення та помилки, то у звіті, що надається керівникові, відображають думку і побажання внутрішнього аудитора.

У разі виявлення помилок і порушень аудитор детально відображає це у звіті на завершальній стадії проведення аудиторської перевірки. І наступним етапом його роботи є розробка практичних рекомендацій стосовно усунення негативних наслідків виявлених порушень. На наступному етапі аудитору необхідно перевірити усунення помилок та запровадження пропо-

зицій стосовно покращення управління виробничими запасами.

Внутрішній аудит виробничих запасів є необхідним елементом в управлінні витратами підприємства як за окремими видами продукції, так і відносно підприємства в цілому. Тільки внутрішній аудит може підтвердити правильність і обґрунтованість планових калькуляцій і обґрунтовано пояснити виявлені відхилення у фактичних калькуляціях. На основі аналізу виявлених відхилень можливе приведення планових калькуляцій до сучасних вимог ринку і ефективне управління витратами підприємства, в тому числі і виробничими запасами.

Отже, аудит виробничих запасів дозволяє виявити суперечливі моменти у діяльності підприємства і привести систему управління виробничими запасами у повну відповідність до законодавства.

ВИСНОВКИ

Рекомендована організаційна модель внутрішнього аудиту виробничих запасів спрямована на висловлення думки стосовно достовірності та повноти відображення у звітності підприємства інформації про виробничі запаси.

Використання запропонованої послідовності організації внутрішнього аудиту виробничих запасів, з нашої точки зору, дозволить покращити його якість та скоротити трудомісткість його планування та проведення. Під час виконання робіт на основному етапі

пропонується виокремлювати напрями внутрішнього аудиту. За результатами здійснення аудиту ефективності використання виробничих запасів виявляються резерви для підвищення ефективності і прибутковості підприємства.

Із представлених результатів та висновків природно визначаються перспективи подальших досліджень проблеми формування системи показників виробничих запасів, які повинні йти в напрямку визначення їх ефективності на кожному етапі внутрішнього аудиту.

Список використаних джерел

1. Бутинець Ф.Ф. Аудит: підручник. Житомир: ПП «Рута», 2002. 672 с.
2. Кулаковська Л.П., Піча Ю.В. Організація і методика аудиту: підручник. К.: Каравела, 2012. 544 с.
3. Савченко В.Я. Аудит: навч. посіб. К.: КНЕУ, 2006.

328 с.

4. Усач Б.Ф. Аудит: навч. посіб. К.: Знання, 2007. 231 с.
5. Шеремет А.Д., Суйц В.П. Аудит: учебник. М.: ИНФРА-М, 2017. 375 с.

References

1. Butynets F.F. Audit: textbook. Zhytomyr: private enterprise "Ruta", 2002. 672 p. (in Ukrainian).
2. Kulakovska L.P., Picha Yu.V. Organization and method of audit: textbook. Kyiv: Karavela, 2012. 544 p. (in Ukrainian).
3. Savchenko V.Ya. Audit: tutorial. Kyiv: KNEU, 2006. 328 p. (in Ukrainian).
4. Usach B.F. Audit: tutorial. Kyiv: Znannya, 2007. 231 p. (in Ukrainian).
5. Sheremet A.D., Suyts V.P. Audit: textbook. Moscow: INFRA-M, 2017. 375 p. (in Russian).